

LA LLIGA DAVANT UN GIR DECISIU¹

Lev Trotski

juny de 1934

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “La Liga frente a un giro decisivo.”, en, *Escritos*, Tomo VI, volumen I, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, pp. 60-69.

Durant diversos anys, la més activa consigna de lluita de la Lliga fou “el front únic”. No hi ha dubte que, tanmateix el seu caràcter “abstracte”, aquesta consigna ha estat durant dos o tres anys la clau de la situació: primer en Alemanya, després a França. Han calgut la derrota del proletariat alemany, el desastre austríac, el creixement del feixisme a França i en altres països per a que la burocràcia de la Comintern se sentís impulsada a efectuar un gir radical en torn de la qüestió del front únic. Els exemples de girs anteriors només serviren per a mostrar-nos massa bé que, sense la *revisió* crítica de la posició anterior i sense la fonamentació teòrica de la nova, no hi ha gir, per progressista que fos en el seu aspecte formal, que garantisca l’adopció d’una política correcta. Pel contrari, el nou gir porta inevitablement dins de si una cadena de noves vacil·lacions i errors. I en ell tenim ja signes eloqüents dels nous perills: els ultimativistes es tornen oportunistes. Açò fa que tota la nostra lluita es transferisca a un pla nou i més elevat.

Per la seua banda, la socialdemocràcia ha aplanat el camí cap al front únic amb el propòsit definit de trencar el seu cap revolucionari. En el terreny del front únic la lluita contra la burocràcia reformista ha de portar-se a terme de forma menys estentòria però més sistemàtica i concentrada que mai.

Ambdues burocràcies estan unides pels seus interessos comuns contra la creixent oposició que expressa o tracta d’expressar les tasques de l’hora present. D’altra banda, aqueixes mateixes burocràcies s’oposen hostilment entre si, en una competència més aguda que mai. Açò ens permet diferenciar dos plans en les polítiques d’ambdues burocràcies: el de la conspiració contra tot allò que tracte de pertorbar el seu domini i el del temor que ambdues tenen de transformar-se en víctimes de la seua aliada. El resultat és la disposició a trencar el front en qualsevol moment.

Fins fa poc, en la política del front únic portaven la veu cantant les lliçons arreplegades dels fets, l’anàlisi marxista i les crítiques dels bolxevics leninistes. Ara a França s’ha agregat a aquells un nou i poderós factor: la *pressió activa de les pròpies masses*. És aquest un factor decisiu. S’expressa directament en les combatives manifestacions dels carrers i indirectament en el gir polític

d'ambdós aparells. És un tremend pas avant. Però, justament per tractar-se d'un pas tremend, *canvia la situació política* de cap a peus.

A penes ahir, la consigna del front únic era monopoli exclusiu dels bolxevics leninistes. Avui ens han llevat aqueix monopoli. La consigna ha passat a ser de propietat comuna, la qual cosa expressa el profund i apassionat, encara que políticament molt nebulós, anhel de les masses d'oposar-se a l'avanç de la reacció per mitjà de les forces unides de tots els oprimits. L'existència d'aquest anhel crea la condició més important, si no per a una situació directament revolucionària sí almenys per a una situació prerrevolucionària. Malauradament, les organitzacions existents a penes distingeixen els *canvis* reals que s'han produït en l'actitud de les masses treballadores. El primer deure de tota organització revolucionària, especialment en un període crític com el present en què la consciència de les masses canvia literalment dia a dia, consisteix en mantenir orelles amatents el que el treballador comú comenta en la fàbrica, en el carrer, en els transports, en el cafè i a la llar, per a saber com veu ell la situació, què esperances l'encoratgen, en quines coses creu: cal escoltar atentament aqueix treballador. En l'actualitat, hom pot jutjar la profunditat i l'agudesesa del gir operat en la consciència de les masses sobretot per les seues expressions afins, especialment per fets com ara els que tenen lloc en ambdós partits (la cristal·lització d'una ala esquerra dins de la socialdemocràcia, l'escissió de Saint-Dénis, el gir d'ambdues burocràcies cap al front únic, etcètera). Per cert que el caràcter d'aquestes expressions simptomàtiques s'ha mantingut en segon pla i ha estat distorsionat; no obstant, és lícit arribar a les conclusions següents: 1) els treballadors no sols veuen el perill sinó també la possibilitat de la resistència; 2) veuen la seua salvació en el front únic; 3) amb una política correcta que reforce la confiança dels treballadors en si mateixos, la defensa activa pot passar a ser, en poc de temps, atac generalitzat.

La tasca dels bolxevics leninistes no consisteix avui en la repetició de fórmules abstractes sobre el front únic (aliances obreres, etcètera), sinó en la formulació de consignes definides, en l'activitat concreta i en la perspectiva de la lluita sobre la base d'una política de front únic de masses. La tasca de la defensa és la d'establir soviets i accelerar la seua transformació en òrgans de la lluita pel poder. La tasca de la Lliga no disminueix en virtut de la situació present, sinó que, per contra, creix, es desplaça a un altre pla i adquireix un altre caràcter. Ningú ha de pensar que ocupar-se de reflexionar sobre el que s'ha après significa perdre la partida.

Des d'ara en avant, per a la Lliga tindrà importància decisiva la seua relació amb el front únic no com a consigna abstracta, sinó com a realitat vivent de la lluita de masses. La nova situació s'expressa amb claredat màxima en l'exemple de Saint-Dénis. A penes ahir, Doriot encapçalava la lluita pel front únic que ell, a la seua manera, feu realitat a Saint-Dénis. Demà, en cas d'acord entre

ambdues burocràcies, les masses trobaren en Doriot un obstacle, un divisor, un sabotador del front únic. La burocràcia stalinista optarà per pressionar el grup de Saint-Dénis a tornar als quadres del seu vell partit (amb o sense Doriot?), o bé per aixafar-lo.

La política de la Lliga no queda, naturalment, exhaurida amb la idea abstracta del front únic, per la raó següent: la trajectòria dels bolxevics leninistes (*des del punt de vista històric*) no pot ser liquidada per l'acord entre ambdues burocràcies. Amb tot, si la Lliga romangués passiva, incapaç d'adaptar-se audaçment i ràpida a la nova situació, podria ser llençada novament al buit per un llarg període.

Podria objectar-se que el front únic exigeix la participació de totes les agrupacions i organitzacions proletàries i, per consegüent, la de Saint-Dénis tant com la de la Lliga. Però semblant objecció només té valor formal. Allò que és decisiu és la relació de forces. Si la Lliga hagués estat capaç d'arrelar-se més profundament en les masses en el moment oportú, si Saint-Dénis s'hagués adherit a la Lliga, si... etcètera, llavors hauria existit, al marge d'ambdues burocràcies, una tercera *força*, la participació de la qual en el front únic hauria estat una necessitat sorgida de la pròpia situació. En el camp del front únic, aqueixa tercera força s'hauria fet decisiva. Però aqueixa no és la situació. La Lliga és organitzativament feble; Saint-Dénis i altres grups són políticament dèbils. Per aqueixa raó estan tots, inclús la Lliga, amenaçats pel perill d'haver de romandre realment fora del front únic, tanmateix que siga un tremend mèrit de la Lliga haver engegat aquest front.

Si la Lliga es manté al marge i concentra els seus esforços en la crítica *des de fora*, corre el risc de despertar la ira i no l'atenció dels treballadors. Recapitem una vegada més: les masses veuen avui en la unitat l'única salvació dels seus rengles i consideren un obstacle tot aquell que es manté fora de les bases, a tot el que crítica des del balcó. No tenir en compte aquesta poderosa i, en el fons, sana actitud de les masses, posar-se contra ella significaria la mort. En els començaments del moviment, la tasca dels marxistes consisteix en aportar, *recolzant-se* en l'onada ascendent, la necessària claredat de pensament i mètode.

La Lliga ha de tenir una posició orgànica dins del front únic. És massa dèbil per a pretendre una posició *independent*. Açò equival a dir que haurà d'ocupar immediatament un lloc dins d'un dels dos partits que han negociat l'acord. Per a nosaltres, no hi ha diferència de principis entre ambdós partits, o aquesta a penes si existeix. En la pràctica, no obstant, només és possible l'ingrés en el partit socialdemòcrata.

Com? Sentim de sobte un esclat d'objeccions: ¿la Lliga ha d'entrar en el partit de Léon Blum? Ha de capitular davant del reformisme? Si estem pel nou partit, si estem per la Quarta Internacional, com anem a unir-nos a la Segona? Què

diran els stalinistes? Què diran els obrers? Etcètera, etcètera. Tots aquests arguments semblen poderosos, però són en realitat superficials, perquè salten per sobre la realitat. Es basen en allò que *seria desitjable*, i no en allò que *és*.

Per descomptat que estem contra el reformisme: en la present situació, amb més inflexibilitat que mai. Però cal saber com apropar-se a la meta en cada situació concreta. Renunciar als principis o abandonar “provisionalment” la lluita per ells seria una traïció oberta. Però l’elecció de mitjans de lluita congruents amb la situació i amb les nostres pròpies forces és una exigència elemental del realisme. El bolxevisme, representat per la conducció leninista, no traí ni renuncià a si mateix, quan en 1905-1906, per pressió de les masses que anhelaven la unitat, els bolxevics es veieren forçats a establir una coalició amb els menxevics. Aquesta coalició portà progressivament a una nova escissió. No obstant, en 1910 i sota la pressió dels sentiments dels seus propis quadres, Lenin es veié forçat a encarar una temptativa d’unitat que desembocaria, dos anys més tard, en l’escissió definitiva. La irreconciliabilitat de principis no té res a veure amb l’ossificació sectària, que negligentment passa per alt els canvis en la situació i en l’actitud de les masses. Partint de la tesi segons la qual el partit proletari ha de ser independent a qualsevol preu, els nostres camarades anglesos arribaren a la conclusió que no podien permetre’s l’ingrés a l’ILP. Vaja! Només oblidaren que estaven lluny de ser un partit, que són a penes un cercle de propaganda, que un partit no cau del cel i que el cercle de propaganda ha de travessar un període d’existència embrionària abans de transformar-se en partit. Els nostres camarades anglesos (la majoria) han pagat indubtablement car el seu error de perspectiva, i nosaltres amb ells. Recordem ací el següent: en aquella època no li retraïem a Walcher i Cia. haver ingressat al SAP, sinó haver enfundat la bandera del marxisme per a fer-ho. Nosaltres no farem el mateix.

Naturalment, la Lliga no pot entrar al Partit Socialista sinó com a fracció bolxevic leninista. Mantindrà *La Verité*, que ha de transformar-se en òrgan de la fracció, amb els mateixos drets que *Action Socialiste*, etcètera. En el plantejament obert de la qüestió de la seua admissió, la Lliga dirà: “Els nostres punts de vista s’han vist reivindicats per complet. El front únic inicia la marxa pels carrils de les masses. Volem participar-hi activament. L’única possibilitat que la nostra organització té de participar en el front únic de masses, en les circumstàncies donades, consisteix en ingressar al Partit Socialista. Avui tal com abans, considerem més necessària que mai la lluita pels principis del bolxevisme, per la creació d’un vertader partit revolucionari de l’avantguarda proletària i per la Quarta Internacional. Confiem que hem de convèncer de tot açò la majoria dels treballadors, ja socialistes ja comunistes. Ens comprometem a portar a terme aquesta tasca dins dels marcs del partit, a subjectar-nos a la seua disciplina i a preservar la unitat d’acció.”

Naturalment, els stalinistes alçaran vol, o tractaren de fer-ho, amb un udol furiós. Però, en primer lloc, ells mateixos han engegat un agut gir quan han format un bloc amb els “socialfeixistes”. En segon lloc, la seua campanya contra nosaltres despertarà la indignació dels obrers socialistes. En tercer lloc, i aquesta és en el fons l’única consideració important, ací no es tracta de què diran els stalinistes, sinó de com fer perquè la Lliga es transforme en una força seriosa dins del moviment obrer. Si per mitjà del seu ingrés en el Partit Socialista aconseguix, en el termini d’un any i potser de sis mesos (els processos es desenvolupen força ràpidament en els nostres dies), congrega sota la seua bandera a diversos milers de treballadors, a ningú se li ocorrerà ja recordar la campanya dels stalinistes.

Diversos camarades (jo entre ells) hem acusat la direcció de la Lliga i de *La Verité* que la seua lluita contra la direcció socialdemòcrata era insuficient. A primera vista, podria semblar que hi ha una contradicció irreconciliable entre aquesta crítica (que mantinc encara avui en tots els seus aspectes) i la proposta d’ingressar en el Partit Socialdemòcrata. En realitat no hi ha tal cosa. Existir com a organització independent, és a dir, sense demarcar-nos clarament respecte dels socialdemòcrates, significa el risc de transformar-nos en apèndix de la socialdemocràcia. Entrar obertament (*sota les condicions concretes donades*) en aquell partit, a fi de desenvolupar una lluita inexorable contra la seua direcció reformista, implica portar a terme un acte revolucionari. L’examen crític de la política de Blum i Cia. ha de ser el mateix en ambdós casos.

Podria fer-se també una altra objecció: per què començar pel Partit Socialista? No seria més correcte dirigir-nos primer al Partit Comunista? Aquesta qüestió no pot de cap manera transformar-se en objecte de diferències d’opinió serioses; està clar que l’apel·lació als stalinistes només pot tenir el caràcter d’una demostració. És necessària tal cosa? És probable que resultés útil de cara a un sector definit dels treballadors comunistes. La declaració de la Lliga tindria en aqueix cas el contingut següent: “Hem lluitat contra la teoria del socialfeixisme, pel front únic, etcètera. Els darrers passos del partit donen mostres de cert gir en aqueixa direcció. Per aqueixa raó, estem disposats a portar a terme una temptativa lleial de treballar dins del partit, naturalment amb la condició que ens siga possible lluitar per les nostres idees sobre la base de la democràcia partidària.” Després de la inevitable negativa, la Lliga hauria de dirigir-se al Partit Socialista. Si la direcció del Partit Socialista refusa acceptar la Lliga (i açò és perfectament possible), quedarà obert un ampli camp per a la lluita contra la direcció en els organismes inferiors. En aquest cas, les simpaties dels obrers socialistes es bolcarien cap al costat de la Lliga.

La Lliga enfronta el viratge més seriós de tota la seua història. L’èxit d’aquest viratge només pot assegurar-se per mitjà de *l’audàcia, la rapidesa i la*

unanimitat. Les pèrdues de temps, les discussions interminables i les lluites intestines significarien la destrucció.

Primer, el Comitè Central, començant pel Buró Polític, ha d'establir la seua posició, per descomptat, en estret acord amb el Secretariat Internacional. Després, els membres del Buró Polític hauran de conformar, sense dilacions, l'opinió dels afiliats. Donada l'extraordinària importància de la qüestió, caldria convocar a una *conferència* que produísca una resolució final. Davant del ràpid curs dels esdeveniments, la conferència hauria de reunir-se no més tard de la segona quinzena de juliol; el 14 de juliol, per exemple. Només mitjançant la implantació d'aqueix ritme i donat el caràcter del gir podem comptar fermament no sols amb què la Lliga no ha de córrer darrere dels esdeveniments, sinó també que haurà donat un gran pas avant en el camí vers la creació d'un partit realment revolucionari del proletariat, i vers la construcció de la Quarta Internacional.

---

¹ “La Lliga davant un gir decisiu.”, *Internal Bulletin* de la Lliga Comunista de Nord-Amèrica, nº 17, octubre de 1934.